

Літературний проект за казкою Юрія Дмитрієва «Що таке ліс?»

Олена СТАСНА,
старший
викладач кафедри
дошкільної освіти
Педагогічного
інституту
Київського
університету імені
Бориса Грінченка,
канд. пед. наук

Дорослі, та й діти теж, часто вважають, що знають про ліс усе. Та лиш на перший погляд здається, що на запитання «Що таке ліс?» кожен одразу зможе дати вичерпну відповідь. Насправді під тінню вікових дерев та молодих паростків ліс ховає від нас чимало таємниць. І щоб допомогти дошкільникам розгадати деякі з них, ми пропонуємо реалізувати з ними літературний проект за повчальною казковою історією

Ключові слова:
літературний
проект;
змістове
наповнення
літературного
проекту;
інтелектуальна
карта; освітня
лінія

Тихою ходою неспішно крокує осінь. Яскраві барви та теплі дні наче запрошують нас на прогулянку лісом, аби сповна насолодитися його красою, спокоем, мелодійними звуками. Як би ви відповіли на запитання: «Яка складова лісу – найголовніша?». Хтось скаже, що дерева, інший заперечить і від-

дасть першість численним лісовим мешканцям. Але насправді виокремити якусь одну частинку цього гармонійного і цілісного організму неможливо. Адже ми не можемо уявити ліс без птахів, комах, грибів чи ще будь-кого з його багатьох незмінних «мешканців». У своїй казці «Що таке ліс?» Юрій Дми-

трієв майстерно змалював ліс у всій його різноманітності. Саме тому ми обрали цей твір основою для літературного проекту в межах теми «Подарунки від природи: ліс», аби сформувавши комплексне уявлення дошкільників про дивовижний природний механізм, що підтримує життя лісу.

ГАВРИШ Н. В. —

завідувач кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, головний науковий співробітник лабораторії дошкільного виховання Інституту проблем виховання НАПН України, д-р пед. наук, професор, шеф-редактор журналу «Методична скарбничка вихователя»

ЛАДИВІР С. О. —

провідний науковий співробітник лабораторії психології дошкільника Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, канд. психол. наук

ЛИСЕНКО Н. І. —

директор з контенту Цифрового видавництва МЦФЕР

ПАНАСЮК Т. В. —

начальник відділу дошкільної освіти департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Міністерства освіти і науки України

САВІНОВА Н. В. —

шеф-редактор методичних видань напрямку «МЦФЕР: Освіта» Цифрового видавництва МЦФЕР

СКОРИК О. О. —

головний редактор журналів «Методична скарбничка вихователя» та «Вихователь-методист дошкільного закладу»

ЕКСПЕРТНА РАДА

БЕЗСОЛОВА О. К. —

завідувач дошкільного навчального закладу № 67 «Сонячний», м. Краматорськ, Донецька обл.

КІНДРАТ І. Р. —

вихователь-методист Рівненського навчально-виховного комплексу № 1; старший викладач кафедри педагогіки та психології (дошкільної і корекційної) Рівненського державного гуманітарного університету

Київ

«МЦФЕР-Україна»
2015**МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА
ВИХОВАТЕЛЯ****№ 10**
ЖОВТЕНЬ
2015**Видається за інформаційної підтримки Міністерства освіти і науки України****Любі друзі!**

Його називають зеленою фабрикою, зеленим щитом, а також легенями нашої планети. Такі асоціації відображають лише частинку тієї глибинної суті та неосяжної користі природного організму під назвою ліс для всього живого на землі. Наведу один промовистий приклад — для дихання однієї людини «працюють» аж чотири дерева. Замисліться про це, коли зрубуватимете деревце на своїй ділянці або спостерігатимете за «очищенням» міського парку.

Як ви вже здогадалися, у цьому числі журналу ми розглядаємо ліс як безцінний подарунок для нас від природи. Його дари і таємниці, особливості життєдіяльності та співіснування лісових мешканців, важливість збереження лісу — це далеко не повний перелік змістових напрямів теми «Подарунки від природи: ліс».

Ліс — наш лікар, годувальник і психолог. Він щедро нас обдаровує, не вимагаючи нічого натомість. Тож будьмо для нього вірними друзями. Інакше доведеться рятувати ліс не від природних катаклізмів, а від нас, людей.

Днями натрапила на саркастичний вислів невідомого автора: «Якби дерева роздавали безкоштовний інтернет, ми напевне засадили б ними всю землю і цим врятували б її і себе. Утім, на жаль, дерева всього лишень виробляють кисень, яким ми дихаємо». Дещо цинічно, погодьтеся, але як точно відображає систему цінностей сучасників. Звісно, ми з вами не можемо змінити свідомість усього людства. Але сформувати ціннісне ставлення вихованців до природи загалом та лісу зокрема та поради-ти їхнім батькам, як це зробити, нам під силу.

І пам'ятаймо: зберегти будь-що набагато легше, ніж відновити. Тож користуйтеся корисними порадами вашого професійного видання. Передплата на наступний рік триває. Заощаджуйте свій час і кошти — передплачуйте в редакції!

До зустрічі на сторінках вашого улюбленого фахового журналу!

З повагою
головний редактор

Олеся Скорик**МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА ВИХОВАТЕЛЯ**
Щомісячний спеціалізований журнал

№ 10, жовтень 2015

Виходить із січня 2014 року

Видається за інформаційної підтримки
Міністерства освіти і науки України0 44 586 56 06
0 800 212 012 (callback)
pedrada.com.ua
shop.mcfer.com.ua**Засновник і видавець**ТОВ «Міжнародний центр фінансово-
економічного розвитку — Україна»
www.mcfer.ua**Генеральний директор**Артем Тепляков
aTeplyakov@mcfer.ua**Директор з контенту**Наталія Лисенко
nLysenko@mcfer.ua**Керівник напрямку «МЦФЕР: Освіта»**Лариса Ільченко
lilchenko@mcfer.ua**Шеф-редактор методичних видань**Наталія Савінова
nSavinova@mcfer.ua**Шеф-редактор**

Наталія Гавриш

Головний редактор, відповідальний за випускОлеся Скорик
oSkorik@mcfer.ua**Керівник Об'єднаної редакції
напрямку «МЦФЕР: Освіта»**

Яна Шевченко

РедакториІрина Абрамова, Наталія Вишинська,
Тетяна Вовк, Сергій Плахотнюк,
Анна Савченко**Дизайн та верстка**

Юлія Карась, Тетяна Атрощенко

Департамент освітніх програм

seminar@mcfer.ua

Відділ реклами

reklama@mcfer.ua

Відділ передплати

peredplata@mcfer.ua

Менеджер з персоналу

sv@mcfer.ua

Відділ доставки

dostavka@mcfer.ua

Редакція не несе відповідальності
за зміст рекламних матеріалів.
Позиція редакції може не збігатися
з позицією автора.

Передрук матеріалів журналу
«Методична скарбничка вихователя», будь-яке
їх цитування, публікація їх анотованих оглядів
допускаються лише з письмового дозволу Видавця.

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації:
серія KB № 19974-9774 P від 13.06.2013

Підписано до друку 02.10.2015.
Формат 84 × 108 1/16. Папір офсетний.
Наклад 7200 прим. Замовлення № 4586

Поштова адреса редакції і видавцяТОВ «МЦФЕР-Україна»
вул. М. Расковой, 11-А, а/с 170,
Київ, 026600 44 586 56 06
0 800 212 012 (callback)

Надруковано в друкарні

ТОВ «Видавничий Будинок «Аванпостприм»:

вул. Сурикова, 3, корпус 3, Київ, 03035

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 3843 від 22.07.2010

Журнал розповсюджується лише за передплатою,
яку можна оформити в редакції, усіх відділеннях
зв'язку та передплатних агенціях вашого міста.**Передплатні індекси у Каталозі видань України:****48396** — помісячна передплата**35260** — передплата на півріччя**37847** — комплект «Зразковий дошкільний заклад»**86336** — комплект «Зразковий дошкільний заклад +
Expertus: дошкільний заклад»

© ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2015

методичні рекомендації

Ольга ОРЛОВА,
Тетяна СІМАЙКІНА

4 Природа — мені, я — природі

Коли ви востаннє були в лісі? Чи помічали там купи сміття, зруйновані мурашники, зламані гілки, витопані поляни квітів? Мабуть, такі запитання багатьом здадуться дивними чи навіть недоладними. Адже ми звикли сприймати природне довкілля, зокрема ліси, якими багата наша земля, як належне. Але поступово люди починають усвідомлювати, що природа не лише обдаровує нас, а й просить про допомогу. Тож дуже важливо навчитися самим і навчити дітей щиро милуватися природою, помічати її красу, користуватися її дарами й водночас берегти її

перспективне планування

- 8 Змістове наповнення теми «Подарунки від природи: ліс» інтелектуальна карта
- 9 Ідея, лексичне поле, очікувані результати
- 10 Тематика інтегрованих занять

картотека

плани-конспекти занять

- 11 Інтегроване заняття «Здрастуй, ліс!», або Дозвольте увійти?»
- 11 Інтегроване заняття «У гостях у лісових мешканців»
- 12 Інтегроване заняття «Багатства лісу»
- 12 Інтегроване заняття «У лісовому господарстві»
- 13 Інтегроване заняття «Шати для лісу»
- 13 Інтегроване заняття «Маленькі таємниці великого лісу»

Ідею, лексичне поле, очікувані результати проживання теми, плани-конспекти занять та матеріали для рубрики «Картотека» розробили Ольга ОРЛОВА, старший викладач кафедри педагогіки та андрагогіки, методист з дошкільної освіти Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, канд. пед. наук, та вихователі-методисти: ДНЗ № 6 — Ірина БОЙКО, ДНЗ № 33 — Тетяна РИНЧКОВСЬКА, ДНЗ № 57 — Тетяна СІМАЙКІНА, Житомир

Завдання для аудиту — Інни КІНДРАТ

Кожну гру та вправу, позначену зірочкою (*), описано на окремій картці в цьому числі журналу

- 14 Інтегроване заняття «Подорож лісовими стежинами»
- 14 Інтегроване заняття «Ліс поважай та про безпеку пам'ятай»
- 15 Інтегроване заняття «Захисники лісу»
- 15 Інтегроване заняття «Збережемо життя лісу»

інформаційна хвилинка та вправи

- 16 Інформаційна хвилинка «Про користь дерев»
- 16 Мовленнєва вправа «Виправ помилку та поясни»
- 16 Дидактична вправа «Лісові слова»
- 16 Творча вправа «Мурашина їдальня»

дидактичні ігри

- 17 Дидактична гра «Звуки лісу»
- 17 Дидактична гра «Подорожуємо до лісу»
- 17 Дидактична гра «Хто в лісі літає, стрибає, повзає, бігає?»
- 17 Дидактична гра «Умілі збирачі»

обговорення та екологічна вікторина

- 18 Читання та обговорення творів
- 18 Перегляд та обговорення слайдів, що містять пейзажі на тему «Ліс у різні пори року»
- 18 Бесіда-полілог «Розкриваємо таємниці лісу»
- 18 Екологічна вікторина

досліди та вправи

- 19 Досліди на визначення властивостей повітря, паперу
- 19 Квест «Шукаємо скарби лісу»
- 19 Робота з коректурною таблицею «Ліс»
- 19 Дидактична вправа «Добре-погано» та рефлексивна вправа «Торбинка мудрості»

ігри та вправи

- 20 Ігри: «3 листя золотого ми вінки сплітали», «Повітряна куля»
- 20 Гра-моделювання «Знайди собі будиночок»
- 20 Гра-забава «Колодка»
- 20 Дидактична вправа «Ланцюжок безпеки»

аудит

21 Асоціативна карта «Ліс»

майстер-клас

Олена САПРИКІНА

22 Мандруємо лісом

Якщо з будь-яких причин ви не маєте змоги вирушити з дошкільниками до лісу, пропонуємо здійснити уявну подорож до цього чудового місця під час заняття із художньо-продуктивної діяльності. Там ви зустрінете і красуню-білочку, що весело перестрибує з гілки на гілку, і їжачка-хитрячка, який послішає якнайшвидше запарастися на зиму свіженькими яблечками, і мудру сову, яка пильно спостерігає з дерева за лісовим життям. Тож усіх їх пропонуємо виготовити із залишкових матеріалів. А відтак організувати виставку творчих виробів дітей

ілюстрація

Олександра ПОЛОСКІНА

24 Ілюстрація до казки

Юрія Дмитрієва «Що таке ліс?»

майстер-клас

Олена ВАСІЛЬЄВА

26 Осінні фантазії

Озирніться довкола! Осіння природа заворожує своєю красою. Лише погляньте на ліс! Він виблискує на сонці переливами різних відтінків жовтого, червоного, жовтогарячого кольорів; то ледве чути, то голосніше шепоче шелестом сухого листа, відлунює численними пташиними співами. А оскільки період золоті осені зовсім нетривалий, варто поквалитися, щоб зафіксувати цю красу лісу, наприклад у вигляді композиції з різноколірного листя та пишних квітів

аудит

28 Виконай завдання

літературний проект

Олена СТАСНА,

29 Літературний проект

за казкою Юрія Дмитрієва
«Що таке ліс?»

Дорослі, та й діти теж, часто вважають, що знають про ліс усе. Та лиш на перший погляд здається, що на запитання «Що таке ліс?» кожен одразу зможе дати вичерпну відповідь. Насправді під тінню вікових дерев та молодих паростків ліс ховає від нас чимало таємниць. І щоб допомогти дошкільникам розгадати деякі з них, ми пропонуємо реалізувати з ними літературний проект за повчальною казковою історією

картотека

літературний проект «Що таке ліс?»

33 Мовленнєва вправа «Я бачу»

33 Дидактична гра «З якої гілки дітки»

33 Бесіда за змістом казки

33 Полілог «Що мені дає ліс, а що я можу дати лісу»

посібник

Олена БОРОЗДІНА,

Лариса ПАВЕЛКО,

Тетяна ГАЛАКТИОНОВА

34 Вивчаємо Червону книгу України: дидактична гра

Багато рослин і тварин в Україні потребують нашої особливої уваги, адже перебувають під загрозою зникнення. Утім, більшість людей навесні масово продають і купують підсніжники, а згодом конвалії... Аби запобігти призвичаєнню дошкільників до такої байдужості, варто якомога раніше починати виховувати в них розуміння, що турботи й захисту потребує все живе навколо, а особливо — тварини й рослини, занесені до Червоної книги України.

перспективний досвід

Юлія СИЩЕНКО

38 Goldilocks and Three Bears

Хто з дітей не любить казки? Діти звикли слухати їх рідною мовою, але ж у кожній країні світу — свої казки. Тож на одному із занять з англійської мови пропонуємо опрацювати з дошкільниками англійську казку. Головне — подати її дітям як чарівну подорож, як-от віртуальну мандрівку до казкового лісу, де мешкають добре відомі їм персонажі — три ведмеді

дозвілля

Ірина ЛИМАРЧУК

41 Диво, сповнене краси

Восени рослинний світ буяє фарбами та пахощами, ліс чарує веселковим розмаїттям, а квіти — ваблять красою. Відчиніть вихованцям браму квіткового королівства із загадковими істотами — улаштуйте свято, сповнене краси, цікавих оповідок, легенд та інтерактивних ігор. Це додасть милуванню лісовим царством додаткового сенсу

пам'ятка для батьків

46 Перепустка у природу

